

Forureneren betaler: Men gælder det også for landbruget ?

Lektor
Brian H. Jacobsen
IFRO, KU

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Forureneren betaler – hvor kommer det fra ?

- Det var Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), som oprindeligt indførte princippet om, at **forureneren betaler**, i 1972. Det er også med i Rioaftalen fra 1992.
- Forureneren skal afholde **udgifterne til de foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af forurening**, som de offentlige myndigheder træffer for at sikre, at miljøet er i en acceptabel tilstand.
- Herved anspores forurenerne til at undgå miljøskader, og de holdes **ansvarlige** for den forurening, de forårsager.

Forureneren betaler – hvor kommer det fra (2) ?

- Det er altså **forureneren** og ikke **skatteyderne**, som dækker forureningsomkostningerne.
- Med økonomiske termer er der tale om en "**internalisering**" af "negative miljøeksternaliteter" (afgift på benzin).
- Når omkostningerne ved forurening pålægges forureneren, stiger prisen på varer og tjenesteydelser for at inkludere disse omkostninger
- Dermed bliver forbrugernes præference for lavere priser et **incitament** for producenterne til at markedsføre mindre forurenende produkter
- Afgifter kan bruges til **kompensation** på det angivne område

Hvorfor kan det være svært at bruge i praksis ?

- Forureningen er ikke let at måle (diffus) (tab af biodiversitet)
- Man er ikke opmærksom på forureningen før senere (PFAS)
- Dem der forurener mener de overholde loven (Brug af pesticider)
- Man synes ikke det er rimeligt at man alene skal betale (byrden skal deles)
- Omkostningen ved forurening kan ikke lægges på prisen (fx u-lande)

KLUMME

Princippet om, at forureneren betaler, gælder åbenbart ikke for landmænd

Hvad blev der af princippet om, at forureneren betaler? Det gælder il... landbruget. I stedet er det os... må betale for at få rent drikkevand

LEDER
Havmiljøet tåler ikke flere frikort til landbruget: 'Forureneren betaler' må gælde for alle

13. oktober 2023 kl. 05:00 | 212

Biolog: Grøn trepart blev en fuser og udløser endnu en gaverregn til landbruget

Den grønne trepart opretholder den velkendte økonomiske særbehandling af landbruget og sikrer på ingen måde, at landbrugssektoren kommer til at følge princippet om, at "forureneren betaler", skriver Søren Mark Jensen.

LARS LAURSEN

Karen Syberg

Følg skribent

Journalist og forfatter

FOR ABONNENTER

DEBAT

19. juni 2023

Vandmiljøplan I og II

- ✓ Mange tiltag overfor punktforurening blev betalt af industri og spildevandsselskaber (de kunne sende regningen videre).
- ✓ Landbruget betalte for tiltag på bedrifter (lavere normer, efterafgrøder, **randzoner** (1m), m.fl.)
- ✓ Landbruget betalte delvist for lagre (støtte til opførsel af gyllebeholdere)
- ✓ Der var støtte til arealtiltag (vådområder, økologiske arealer og skovrejsning).

Landbrugspakke og Vandområdeplan 3

- ✓ **Højere indkomst fra højere N-normer**
- ✓ **Støtte til målrettet regulering i mange tilfælde (EU støtte)**
- ✓ **Ingen støtte til obligatorisk målretning (pisk)**
- ✓ **Støtte til kollektive virkemidler (minivådområder, vådområder m.m.)**

Pesticidregulering

- ✓ **Stigende krav til anvendelse (antal midler, behandlingsindeks og belastningsindikator) betales af landbruget (svært at nå)**
- ✓ **Støtte til arealer rundt om boringer (25 meter) (beskyttelse)**
- ✓ **Kompensation for servitutter i forhold til BNBO (pesticidfri dyrkning / lavere N-tilførsel) (beskyttelse af kildepladser) (forsigtighedsprincip)**

Biogas

- ✓ **Støtte til produktion af el (lavere drivhusgasser)**
- ✓ **Støtte til energiproduktion fra 2012 (bredt og relateret til markedet) (støtte = 1800 kr. pr. tons CO₂)**
- ✓ **Salg af certifikater til Sverige og Tyskland (støtte+CO₂-værdi)**
- ✓ **Fremtiden for biogas: Salg af certifikater uden støtte og uden afgift på biogas til naturgasnet?**
- ✓ **Klimaværdi er dermed internaliseret**

Grøn Trepart Aftale

- ✓ **Støtte til køb af jord til skov (250.000 ha)**
- ✓ **Støtte til køb af lavbund (140.000 ha)**
- ✓ **Afgift på CO₂ emission fra husdyr med 60% bundfradrag**
- ✓ **Tilskud til nye teknologier (fx Bovaer og pyrolyse)**
- ✓ **Ny N-regulering med nogen støtte (målrettet regulering)**
- ✓ **Opkøb af arealer (akutpakker) (200.000 kr./ha)**

=> Der er mange støtte elementer i Grøn Trepart

Diskussion

- ✓ **Afgifter fremmer billigere teknologier og udvikling**
- ✓ **Støtte til tiltag med mindre klar kobling til forurening**
- ✓ **Støtteomfang til tiltag som giver samfundsgoder (biogas/vind)?**
- ✓ **Afgift påvirker lokal produktion men ikke emission (leakage)?**
- ✓ **Overvæltning af omkostning på prisen?**
- ✓ **Holder argument om at den danske forbruger ikke vil betale ? (økologi /dyrevelfærd/diffus forurening/klima)**

